

แนวทางการเสริมสร้างความรู้ตามหลักประชาธิปไตย ให้แก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*

Study to enhance knowledge of the principles of democracy to the people of Bangkok

รศ.ดิเรก ทองอร่าม (Direk Tongaram) **

ว่าที่ ร้อยตรี สุวุฒิ สุกิจจากร (Suvuthi Sukijjakorn) ***

อ.วสันต์ พรพุทธรังค์ (Watson Pornputtapong) ****

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างความรู้ตามหลักประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้และระดับความรู้ในหลักประชาธิปไตย การวิจัยนี้ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 ตัวอย่าง ตลอดจนทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รวมถึงสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติ Pearson Chi-Square ด้วยวิธี Crosstab

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการศึกษา เกินครึ่งเป็นเพศหญิง อายุ 25-30 ปี ส่วนใหญ่มีรายได้ส่วนต่อเดือน 20,001 – 25,000 บาท และ 25,001 – 30,000 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และมีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน สำหรับการรับรู้ถึงหลักประชาธิปไตย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากโทรทัศน์ และมีความเห็นว่า โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด โดยส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้หลักประชาธิปไตยอยู่ในระดับน้อย รวมถึงเห็นว่าครูอาจารย์มีความน่าเชื่อถือ ตลอดจนจะศึกษาหลักประชาธิปไตยจากเอกสาร/หนังสือเล่มที่มีการจัดพิมพ์จำหน่าย

ในขณะที่ระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตย พบว่า ระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านความหมายของประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 และสำหรับระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตย ด้านประเภทของประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย

* บทความนี้มีวัตถุประสงค์ในการเขียนขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลงานการศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างความรู้ตามหลักประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

** อาจารย์ประจำคณะ คณะเทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
Faculty of Technology and Innovation, Bangkokthonburi University

***อาจารย์ประจำคณะ นิติศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
Bachelor of Law Program Bangkokthonburi University

****อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์
Faculty of Business Administration, Phnomwan College of Technology

เท่ากับ 3.97 ในขณะที่ระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตย ด้านหลักการของระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 และหากพิจารณาถึง ระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตย ด้านลักษณะสำคัญของการปกครองของระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87

สำหรับผลการวิเคราะห์การรับรู้ถึงหลักประชาธิปไตย ด้านสื่อที่มีโอกาสในการได้รับข้อมูลมากที่สุด ส่งผลต่อ ระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตย พบว่า ค่า chi-square เท่ากับ 411.332 และ มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .472 ซึ่งมีความมากกว่า .05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐาน H_0 หมายความว่า การรับรู้ถึงหลักประชาธิปไตย ด้านสื่อที่มีโอกาสในการได้รับข้อมูลมากที่สุด ไม่ส่งผลต่อระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตย

คำสำคัญ: การเสริมสร้างความรู้, หลักประชาธิปไตย, ประชาชน, กรุงเทพมหานคร

Abstract

The study to enhance knowledge of the principles of democracy to the people of Bangkok aimed to study awareness and knowledge levels of the principles of democracy to the people of Bangkok. This research was Quantitative Research by using questionnaire to collect data. The samples were 100 people in Bangkok. The statistics were frequency, percentage, mean and standard deviation. For the statistic used in hypothesis testing was Crosstab Chi- Square.

The result found that the samples more than half were female, revenues 20,001 – 25,000 baht and 25,001 – 30,000 baht per month, educational level was Bachelor degree and work as private employees. For the recognition of the Democratic primary found that most samples got information from television and was the media that most reliable. Most of samples had the recognition principles of democracy at low level. Including the teachers was reliable person. as well as study the principles of democracy from. Document / book that printed for distribution.

While the level of knowledge of the principles of democracy found that the principles of democracy of people in Bangkok on the meaning of democracy, the type of democracy, the principles of democracy and the key features of the rule of democracy were in high level (3.82, 3.97, 3.83, 3.87)

And the Hypothesis testing of the media has the opportunity to get as much information as possible affect the knowledge level of the principles of democracy found that chi-square was 411.332. The statistical significance level at 0.472 that more than 0.05 that was accepted hypothesis H_0 . That mean the media has the opportunity to get as much information as possible didn't affect the knowledge level of the principles of democracy

Keywords: enhance knowledge, principles of democracy, people, Bangkok

บทนำ

ในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งคือ การมีระบอบการปกครองที่มีความเข้มแข็งและมีความมั่นคง ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จได้คือ การสร้างความเป็นพลเมืองดีให้เกิดขึ้นกับประชาชนทุกคนในประเทศ (สถาบันพระปกเกล้า, 2555) เพราะเมื่อประชาชนมีความเป็นพลเมืองดีก็จะเป็นอิสระทางความคิดและการแสดงออกทางการเมืองจะไม่ถูกขี้น้ำหรือครอบงำโดยนักการเมืองหรือพรรคการเมืองใดๆ ถึงแม้ว่าจะเป็นระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทน (Representative Democracy) ก็ตาม (ปริญญ์ เทวานฤมิตรกุล, 2555) เพราะผู้เป็นพลเมืองดีจะมีความสนใจ มีความกระตือรือร้น และมีความตระหนักว่าทุกคนมีสิทธิเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกันที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของประเทศ ซึ่งสามารถแสดงออกในรูปแบบต่างๆ ต่อผู้มีอำนาจในการบริหารประเทศ เช่น การแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์ การสนับสนุน การต่อต้าน การคัดค้าน การประท้วงรัฐบาลหรือผู้มีอำนาจในการบริหารประเทศ ฯลฯ (เพ็ญกมล มานะรัตน์ และปิยะมาศ ทับพวง, 2555) ทั้งนี้จากงานวิจัยของ วลัยทิพย์ เปรมทวีธนาโชติ (2557) ได้ให้ความเห็นว่าระดับการมีส่วนร่วมนั้นมีความสำคัญเนื่องจากการปลูกฝังเรื่องของการมีจิตอาสาของพลเมือง

จากความสำคัญของความเป็นพลเมืองดี ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าปัจจุบันในประเทศไทยมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการสร้างความเป็นพลเมืองดีอย่างมาก ตามที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปีพุทธศักราช 2550 ที่ได้มีการบัญญัติแนวนโยบายในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในมาตรา 87 ว่า “รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมรวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน มีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ รวมถึงการส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตย...” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2550) ทั้งนี้ความเป็น พลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยนั้นได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ทั้งการให้ความหมายในระดับสากล และการให้ความหมายของนักวิชาการในประเทศไทย ในระดับสากลนั้น จากผลการศึกษารวบรวมของนักวิชาการทุกทวีปมารวมตัวกัน เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 และได้มีการพิมพ์เผยแพร่ไปทั่วโลกได้สรุปไว้ว่า ความเป็นพลเมืองดีที่สามารถเป็นได้ทั้งพลเมืองดีของประเทศและพลเมืองดีของโลกนั้นต้องประกอบด้วย คุณลักษณะสำคัญ คือ (1) เป็นผู้มีความรู้ มีการศึกษามีความสามารถที่จะมองเห็นและเข้าใจในสังคมของตนและสังคมโลก (2) เป็นผู้ที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น (3) เป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะเข้าใจ ยอมรับและอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม (4) เป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ (5) เป็นผู้ที่มีความเต็มใจที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยท่าทีสันติโดยไม่ใช้ความรุนแรง (6) เป็นผู้ที่มีความเต็มใจที่จะเปลี่ยนการใช้ชีวิตและอุปนิสัยการบริโภคเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม (7) เป็นผู้ที่มีความสามารถในการเข้าใจและปกป้องสิทธิมนุษยชน และ (8) เป็นผู้ที่มีความเต็มใจและมีความสามารถที่จะเข้า

ไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ (ทิพย์พาพร ตันติสุนทร, 2554 อ้างอิงจาก Cogan, 1997)

ในประเทศไทยพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า “พลเมือง” ไว้ว่า “ประชาชน ราษฎร ชาวประเทศ” และมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของพลเมืองดีไว้ในหลากหลายมุมมองด้วยกัน ดังเช่นปริญญ์ เทวานฤมิตรกุล (2555) ได้ให้ความหมายของความเป็นพลเมืองดีไว้ว่าต้องมีคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ (1) เป็นผู้ที่เคารพผู้อื่น เคารพสิทธิผู้อื่นเคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค (2) เคารพกติกา (3) มีส่วนร่วมรับผิดชอบสังคมและพึ่งตนเอง ส่วนวิชัย ตันศิริ (2549) ได้กล่าวไว้ว่าความเป็นพลเมืองดี ในความหมายเก่าคือการเป็นผู้รับที่คอยรับทั้งผลบวกและผลลบจากนโยบายของรัฐบาลแต่ในความหมายใหม่พลเมืองดีหมายถึงการมีส่วนร่วมเป็นผู้กระทำที่มีแนวคิดกว้างไกลและมีจิตวิญญาณสาธารณะ สำหรับดุจเดือน พันธุมนาวิน (2551) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมพลเมืองดีไว้ว่าเป็นการกระทำที่ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ซึ่งผลของการกระทำนั้นเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

จากความหมายของความเป็นพลเมืองดีที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าความเป็นพลเมืองดีของประเทศมีความหมายที่มีขอบเขตกว้างขวางมากโดยมุ่งเน้นไปที่การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีเจตคติและพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลดีต่อสังคม ไม่เบียดเบียนและไม่ทำให้อื่นหรือสังคมได้รับผลกระทบในทางลบในบทความนี้ผู้เขียนจะมุ่งเน้นความเป็นพลเมืองดีในฐานะที่เป็นประชาชนของประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ จะมุ่งเน้นการให้ความหมายที่เป็นคุณลักษณะสำคัญของ “ความเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย” เป็นหลัก ซึ่งหมายถึง บุคคลผู้ที่มีคุณลักษณะสำคัญคือ (1) เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย (2) เป็นผู้ที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความเคารพผู้อื่น เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพหลักความเสมอภาค และเคารพความแตกต่างทางความคิดและวัฒนธรรม (3) เป็นผู้ที่พึ่งตนเองได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาหรือเบียดเบียนผู้อื่น (4) เป็นผู้ที่มีจิตสำนึกสาธารณะ มุ่งที่จะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมและธำรงรักษาสาธารณะสมบัติ (5) เป็นผู้ที่เคารพกฎกติกาของสังคม และเคารพกฎหมาย (6) เป็นผู้ที่มีความเต็มใจที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งในทุกกรณีด้วยท่าทีสันติโดยไม่ใช้ความรุนแรง (7) เป็นผู้ที่มีความตระหนัก และมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นด้วยความสมัครใจ “ความเป็นพลเมืองดี” ถือว่าเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่สถาบันทางสังคมทุกภาคส่วนควรร่วมมือกันพัฒนาความเป็นพลเมืองดีให้กับเด็กและเยาวชน ซึ่งจากการประมวลแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่อบรมบ่มนิสัย ปลูกฝังความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรมอันดีงามให้กับเด็กและเยาวชน รวมไปถึงเจตคติและพฤติกรรมประชาธิปไตยด้วย (เพ็ญแข ประจณปัจจนิก, 2536; กมลวรรณ คารมปราชญ์, 2550; ดุจเดือน พันธุมนาวิน, 2551; นริสรา พิงโพธิ์สภ, 2554)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงแนวทางการเสริมสร้างความรู้ตามหลักประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อพัฒนาความมีจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่ของตนมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดี รวมถึงนำเสนอแนวทางการพัฒนาให้เป็นไปในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ทรัพยากรบุคคลของประเทศมีลักษณะของความเป็นพลเมืองที่ดีตามความต้องการของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

ศึกษาการรับรู้และระดับความรู้ในหลักประชาธิปไตย

สมมติฐานการวิจัย

การรับรู้ถึงหลักประชาธิปไตย ด้านสื่อที่มีโอกาสในการได้รับข้อมูลมากที่สุด ส่งผลต่อ ระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตย

วิธีการดำเนินการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 ตัวอย่าง (Yamane Taro, 1973) โดยใช้เกณฑ์ของทาร์ยามาเนที่ระดับนัยสำคัญ 0.10

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามการรับรู้หน้าที่พลเมืองดีของเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 การรับรู้หน้าที่พลเมืองดีของเยาวชน

ในตอนที่ 2-3 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดการให้คำน้ำหนักคะแนนของตัวเลือก ดังนี้

คะแนน 1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
คะแนน 2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
คะแนน 3	หมายถึง	ไม่มีความเห็นหรือไม่แน่ใจ
คะแนน 4	หมายถึง	เห็นด้วย
คะแนน 5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.80	หมายความว่า	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81 – 2.60	หมายความว่า	น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61 – 3.40	หมายความว่า	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41 – 4.20	หมายความว่า	มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 – 5.00	หมายความว่า	มากที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยมีลักษณะแบบปลายปิด (Closed-ended Questionnaire) และแบบปลายเปิด (Opened-ended Questionnaire)

2. คณะผู้วิจัยร่างแบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีการวิจัย และด้านหลักประชาธิปไตยการพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามเป็นมาตรประเมินค่า 3 ระดับ โดยนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมาแปลผลคะแนน ดังนี้

มีความเห็นว่า	สอดคล้อง	กำหนดคะแนนเป็น + 1
มีความเห็นว่า	ไม่แน่ใจ	กำหนดคะแนนเป็น 0
มีความเห็นว่า	ไม่สอดคล้อง	กำหนดคะแนนเป็น -1

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปแทนค่าในสูตร เพื่อคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency) ต่อไป ถ้าค่าถามข้อใดค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ แต่ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามข้อใดน้อยกว่า 0.50 จะต้องนำข้อคำถามนั้นไปปรับปรุงโดยพิจารณาจากข้อเสนอแนะและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติม

3. นำแบบสอบถามที่ได้ไปดำเนินการทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย (Pretest) จำนวน 30 คนเพื่อทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัก (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลลัพธ์ค่าแอลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม โดยจะมีค่าระหว่าง $0 < \alpha < 1$ ค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2548: 445)

4. ปรับปรุงแบบสอบถามจนได้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ

5. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ มีข้อมูล 2 ชนิด คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ การเก็บข้อมูลแบบสอบถามกับเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยศึกษาและรวบรวมจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสารทางวิชาการ วารสาร หนังสือ รายงานการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลทางสถิติ จากทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน และรวมถึงข้อมูลจาก Website ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ

2. ดำเนินการลงรหัส (Coding) และนำข้อมูลมาประมวลผล

3. การคำนวณสถิติแยกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) การวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขั้นตอนที่ 2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ สถิติ Pearson Chi- Square ด้วยวิธี Crosstab เพื่อใช้ทดสอบค่าความสัมพันธ์กันสำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 (กัลยา วาณิชยบัญชา, 2545)

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความรู้ตามหลักประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการศึกษาร้อยละ 29 เป็นเพศหญิง อายุ 25-30 ปี ร้อยละ 23 มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือน 20,001 – 25,000 บาท และ 25,001 – 30,000 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และมีอาชีพค้าขาย-ธุรกิจการค้า

ส่วนที่ 2 การรับรู้ถึงหลักประชาธิปไตย

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากโทรทัศน์ และมีความเห็นว่า โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด โดยส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้หลักประชาธิปไตยอยู่ในระดับน้อย รวมถึงเห็นว่าครูอาจารย์มีความน่าเชื่อถือ ตลอดจนจะศึกษาหลักประชาธิปไตยจาก เอกสาร/หนังสือเล่มที่มีการจัดพิมพ์จำหน่าย

ส่วนที่ 3 ระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตย

จากการศึกษาระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตย ด้านความหมายของประชาธิปไตย พบว่า ในหัวข้อ “ประชาธิปไตย” มาจากคำว่า “ประชา” และ “อธิปไตย และตามหลักประชาธิปไตย เป้าหมายหรือนโยบายในการบริหารประเทศจะต้องมุ่งประโยชน์แก่คนส่วนมาก มีผู้ที่ตอบคำถามได้ถูกต้องมากที่สุด จำนวน 96 คน เท่ากัน และด้านประเภทของประชาธิปไตย พบว่า ในหัวข้อประชาธิปไตยทางตรง เป็นประชาธิปไตยที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยเป็นผู้ใช้อำนาจโดยตรงด้วยตนเอง โดยการลงประชามติ หรือ referendum มีผู้ที่ตอบคำถามได้ถูกต้องมากที่สุด จำนวน 97 คน ในขณะที่ด้านหลักการของระบอบประชาธิปไตย พบว่า ในหัวข้อตามหลักเสมอภาคประชาชนจะได้รับโอกาสที่เสมอภาคกันและทัดเทียมกัน ทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม มีผู้ที่ตอบคำถามได้ถูกต้องมากที่สุด จำนวน 98 คน และหากพิจารณาถึงด้านลักษณะสำคัญของการปกครองของระบอบประชาธิปไตย พบว่า ในหัวข้อประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครอง ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองโดยตรงหรือโดยอ้อม เช่น การลงสมัครรับเลือกตั้ง การใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นการปกครองที่มุ่งหวังให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์ และประชาชนมีอำนาจในการควบคุมรัฐบาลทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น การเรียกร้องให้ ส.ส. ในเขตเลือกตั้งของตนตั้งกระทู้ถามรัฐบาลในเรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาความเดือดร้อนของตนมีผู้ที่ตอบคำถามได้ถูกต้องมากที่สุด จำนวน 96 คน เท่ากัน

สำหรับระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ในระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตย ด้านความหมายของประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 และสำหรับระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตย ด้านประเภทของประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ในขณะที่ระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตย ด้านหลักการของระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 และหากพิจารณาถึง ระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตย ด้านลักษณะสำคัญของการปกครองของระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87

ตารางที่ 1 ระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ข้อ	ระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตย	ระดับการรับรู้		
		$\bar{x}$	SD	ระดับ
1	ความหมายของประชาธิปไตย	3.82	.58	มาก
2	ประเภทของประชาธิปไตย	3.97	.49	มาก
3	ด้านหลักการของระบอบประชาธิปไตย	3.83	.41	มาก
4	ด้านลักษณะสำคัญของการปกครองของระบอบประชาธิปไตย	3.87	.40	มาก
	รวม	3.87	.27	มาก

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบสมมติฐานของการรับรู้ถึงหลักประชาธิปไตย ด้านสื่อที่มีโอกาสในการได้รับข้อมูลมากที่สุด และระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตยได้ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ผลการวิเคราะห์การรับรู้ถึงหลักประชาธิปไตย ด้านสื่อที่มีโอกาสในการได้รับข้อมูลมากที่สุด ส่งผลต่อ ระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตย พบว่า ค่า chi-square เท่ากับ 411.332 และ มีค่า นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .472 ซึ่งมีค่ามากกว่า .05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐาน H_0 หมายความว่า การรับรู้ถึงหลักประชาธิปไตย ด้านสื่อที่มีโอกาสในการได้รับข้อมูลมากที่สุด ไม่ส่งผลต่อ ระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตย

สรุปผล

จากการศึกษาวิจัยนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากโทรทัศน์และมีความเห็นว่าโทรทัศน์ เป็นสื่อที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด โดยส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้หลักประชาธิปไตยอยู่ในระดับน้อย รวมถึงเห็นว่าครูอาจารย์มีความน่าเชื่อถือ ตลอดจนจะศึกษาหลักประชาธิปไตยจาก เอกสาร/หนังสือเล่มที่มีการจัดพิมพ์จำหน่าย ชี้ให้เห็นว่าการที่จะพัฒนาการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับหลักประชาธิปไตยให้ดีขึ้นนั้น จะต้อง มุ่งพัฒนาทางด้านการศึกษา คือ พัฒนาคู่มือสอนให้มีความรู้เรื่องหลักประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เนื่องจากครูอาจารย์เป็นบุคคลที่ประชาชนให้ความเชื่อถือมากที่สุด อีกทั้งควรที่จะเพิ่มสื่อโฆษณาการให้ความรู้ผ่านทางโทรทัศน์และเอกสาร/หนังสือเล่มที่มีการจัดพิมพ์จำหน่ายให้มากขึ้น สอดคล้องกับจุฑามาศ สิทธิขวา (2542) กล่าวว่า สิ่งเราเป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดความสนใจที่จะรับรู้หรือทำให้การรับรู้คาดเคลื่อนไปจาก

ความเป็นจริง ซึ่งลักษณะของสิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดการรับรู้ได้นั้น ต้องเป็นสิ่งเร้าที่น่าสนใจ มีขนาดใหญ่มีการเคลื่อนไหว มีการเร้าซ้ำบ่อย ๆ และสิ่งเร้านั้นมีความแตกต่างจากสิ่งเร้าอื่นๆ จะกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ได้ดีและรวดเร็ว เช่น การประชาสัมพันธ์โดยผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้น้ำชำระเงินผ่านสื่อบายประกาศ เป็นต้น

สำหรับการศึกษาระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่ากลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง แต่ยังมีผู้ที่ตอบผิดอยู่จำนวนหนึ่ง จึงควรที่จะรณรงค์ส่งเสริมให้ความรู้ตามหลักประชาธิปไตยให้กับประชาชนอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้และสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ถูกต้อง โดยการศึกษาระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตย ด้านความหมายของประชาธิปไตย ประเภทของประชาธิปไตย ด้านหลักการของระบอบประชาธิปไตย และด้านลักษณะสำคัญของการปกครองของระบอบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ หมายความว่าประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความรู้ตามหลักประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ดี ในทุกๆ ด้าน เนื่องจากประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครโดยส่วนใหญ่เป็นประชาชนที่ได้รับการศึกษาที่ดีมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เด็กจนโต ซึ่งหลักประชาธิปไตยเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรการศึกษาของประเทศไทยอยู่แล้ว ซึ่งให้เห็นว่าการได้รับการศึกษาที่ดีอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความรู้ตามหลักประชาธิปไตยของประชาชน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) กล่าวว่า การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตลอดช่วงชีวิตตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ และยังสามารถสอดคล้องกับ งานวิจัยของจรูญศรี มาติกลโกวิท และคณะ (2550) เรื่องการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย กล่าวว่า การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยจึงไม่ใช่การเขียนให้ปรากฏอยู่ในหลักสูตรเท่านั้น แต่ต้องมีวิธีการจัดการเรียนการสอนซึ่งต้องสอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษาที่ต้องการสร้างพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยด้วย นอกจากนี้การพึงสถาบันการศึกษาให้ขัดเกลาการเมืองอย่างเดียวยังคงไม่พอ องค์กรและสถาบันสังคมต่างๆ ควรต้องเข้ามามีบทบาทให้การศึกษาร่วมสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้บุคคลพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเป็นแบบอย่างให้น่าเชื่อถือ เพื่อนำไปสู่คุณภาพประชาธิปไตย

สำหรับการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ ผลการวิเคราะห์การรับรู้ถึงหลักประชาธิปไตยด้านสื่อที่มีโอกาสในการได้รับข้อมูลมากที่สุด ส่งผลต่อ ระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตย พบว่า ค่า chi-square เท่ากับ 411.332 และ มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .472 ซึ่งมีค่ามากกว่า .05 นั่นคือยอมรับสมมติฐาน H_0 หมายความว่า การรับรู้ถึงหลักประชาธิปไตย ด้านสื่อที่มีโอกาสในการได้รับข้อมูลมากที่สุดไม่ส่งผลต่อ ระดับความรู้ตามหลักประชาธิปไตย สอดคล้องกับงานวิจัยของเมธิณี วรรณยางกูร (2557) ที่พบว่า ช่องทางการสื่อสารมีความสำคัญที่จะทำให้เกิดการรับรู้

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมลวรรณ คารมปราชญ์. (2550). การศึกษาอิทธิพล ของการถ่ายทอดทางการเมืองจากครอบครัว สถาบันการศึกษา ที่ทำงานและสื่อมวลชน ที่ ส่งผลต่อความโน้มเอียงทางการเมือง ความ ผูกพันต่อพรรคการเมือง และพฤติกรรมทางการเมือง มีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน รัฐวิสาหกิจ. (การศึกษาเพื่อนำเสนอปริญญา นิพนธ์ดุขภูมิต, สถาบันวิจัยพฤติกรรม ศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2545). การใช้SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. (พิมพ์ครั้งที่ 6). ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรรยา ศรี มาตีกโกวิท และคณะ. (2550). การจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฑามาศ สิทธิขวา. (2542). ความต้องการรับรู้ข่าวสารของผู้บริหาร อาจารย์ ข้าราชการ จากงานประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดุจดเดือน พันธมนาวิน. (2551). ตำราขั้นสูงทาง ระเบียบวิธีวิทยาการวิจัย หลักและวิธีการ ประมวลเอกสารเพื่อความเป็นเลิศในการวิจัย ทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ.ทีพรินต์ติ้ง จำกัด.
- ทิพย์พาวร ตันติสุนทร. (2554). การศึกษาเพื่อสร้าง พลเมือง. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายศึกษา.
- นริศรา พิงโพธิ์สก. (2554). การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดากับการเกิดภาวะอ้วนในเด็ก. วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 17(2), 1-18
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2555). การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์
- เพ็ญแข ประจันปัจจนิก. (2536). รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับความสามารถในการแก้ปัญหา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- เพียงกมล มานะรัตน์ และปิยะมาศ ทัดผงคล. (2555). บทสำรวจความเป็นพลเมืองและยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นพลเมืองในสังคมไทย: การมีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะพลเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยจากประสบการณ์จากงานวิจัย. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 13 ประจำปี2554 ความเป็นพลเมืองกับอนาคตประชาธิปไตยไทยเล่ม. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ของเมธิณี วรรณยางกูร. (2557). กลยุทธ์การสื่อสารการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของ ธนาการเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 เดือน กันยายน – ธันวาคม 2557
- เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักงาน. (2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- วิชัย ตันศิริ. (2549). อุดมการณ์ทางการศึกษา ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ ฯ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

- วลัยทิพย์ เปรมทวีธโนชิต. (2557). การศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา กับคุณลักษณะด้านจิตอาสาของนิสิตนักศึกษา. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม 2557
- สถาบันพระปกเกล้า. (2555). รายงานการวิจัยการสร้างความปรองดองแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2558 จาก <http://www.kpi.ac.th/kpith/images/stories/2012/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.